ONZE SPEELTUINEN

no 6

Aug. 1910 Officiëel orgaan van A. B. L. O., Afd. I: Speeltuinen, waarbij zijn aangesloten:

Openbare Kinderspeeltuinen, Wilhelmina-Speeltuin, Ooster-Speeltuin, Ons Huis, Noorder-Speeltuin, Wester-Speeltuin.

ABONNEMENTSPRIJS:
Per jaar en bij vooruitbetaling f 1.—.
Leden en Contribuanten van Speeltuinen ontvangen dit blad gratis.

Adres van Redactie en Administratie
„ONS HUIS". ═══ Rozenstraat.
Verzoeke op het adres bij te voegen: „SPEELTUINEN".

PRIJS DER ADVERTENTIËN:
1 - 5 regels . . . . . f 0.75
Iedere regel meer 10 cents.
GROOTE LETTERS NAAR PLAATSRUIMTE.

SPELLEIDING.

III.

Het slagbalspel, waarvan in het vorig nummer een kort overzicht werd gegeven, is bij uitstek voor zomerspel geschikt.

Waar de wintersport bij ons al vertegenwoordigd is door voetbal en korfbal, bestaat er behoefte aan een gemengd zomerspel voor jongens en meisjes, waarin men aan de lichamelijke kracht en behendigheid der spelers den teugel kan vieren, terwijl overleg een der machtigste factoren is om het beoogde doel te bereiken. Aan deze eischen voldoet het slagbalspel en geen wonder, dat het reuzen vorderingen maakt.

Wij willen er tevens op wijzen, dat onze speeltuinen veel beter doen één spel g o e d te doen spelen, dan bij afwisseling allerlei spelen. Hoe beter de kinderen het spel kennen, hoe juister en volmaakter het zal worden gespeeld, en des te beter komen dan de opvoedende factoren van het geordend groepspel, n.l. overleg, samenwerking en vrijwillige onderwerping aan de regels van het spel, tot hun recht. Dan is er niet alleen lichamelijke ontwikkeling, maar lichamelijke opvoeding, d.w.z. de lichaamskracht, gesteld onder de tucht en de leiding van den geest.

Daaraan kan het slagbalspel, als zomerspel, voldoen. Bovendien voldoet het aan een andere voorwaarde, die ook nog van het meeste belang is, n.l de kinderen spelen het zelf graag. Als men eerst de kinderen met allerlei spelletjes laat kennis maken, en men laat daarna hen zelf kiezen, dan kiezen zij steeds slagbalspel. Welnu, wij kunnen ons gerust door hun keus laten leiden en hoe meer zij steeds ditzelfde spel spelen, hoe beter het zal gespeeld worden en hoe meer de goede eigenschappen ervan tot hun recht komen.

Daarom nog iets over het spelmateriaal.

Voor een wedstrijd zijn de officieele opgaven aldus:

1. het speelveld moet een vlak, rechthoekig terrein zijn, zoo mogelijk van 56 bij 70 M.;

2. aan de eene zijde van het terrein een slagperk van 3 bij 5 M. en op 5 M. afstand daarvóór de tiplijn;

3. in het slagperk een brandplankje van 20 bij 20 cM. en eindelijk 6 honkpalen op den omtrek van het veld.

Voorts is er noodig een slaghout (plat met handvat), van verschillende grootte, naar den leeftijd der kinderen en een bal.

Voor oefenspelen is het echter volstrekt niet noodig, dat het veld aan al de gestelde eischen voldoet. Voor een geregelden voortgang van het spel, kan het terrein belangrijk kleiner zijn. Ook kunnen door den vorm van het speelterrein de honken soms niet op een cirkel worden geplaatst. Is de vorm van het speelveld een smallen rechthoek, dan verdient het overweging, een viertal honken te gebruiken.

Zelfs kan het gebeuren, dat van honkpalen geen gebruik gemaakt kan worden, dat bij het spelen op straat boomen, steenen, ijzeren rioolderksels dienst doen. Ook de vorm en het gewicht van het slaghout en van den bal kan zeer afwijken van het in de spelregels vastgestelde. Ook dit behoeft bij oefenspelen geen onoverkomelijk bezwaar te zijn. In het algemeen houde men vooral rekening met den leeftijd der spelende kinderen.

Voor jonge kinderen dient:

a. het materiaal licht en

b. de afstand tusschen de honken vooral niet te groot. Voor zeer geoefende jongelui verdient het aanbeveling, den afstand tusschen de honkpalen op 16 M. te brengen.

Aantal deelnemers. Er is een groot verschil tusschen wedstrijdspel en oefenspel.

Bij een wedstrijd krijgt elke speler die taak te vervullen, waarvoor hij het meest geschikt is. Dan is de speler een onderdeel van de partij, die met alle eerlijke middelen tracht te winnen.

Bij een oefenspel is dit anders. Dan moet elke deelnemer zich oefenen, om zoo noodig iedere plaats goed te bezetten. Daarom is bij oefenspelen het aantal deelnemers soms zoo groot. Goed spel kan nog gegeven worden met groepen van 18 en 20 leerlingen elk. Bij zoo'n groot aantal deelnemers is het gewenscht, het aantal honken uit te breiden.

Bij oefenspel krijgt iedere deelnemer der slagpartij zijn taak.

No. 1 slaat terstond, terwijl No. 2 opwerpt. Nu werpt No. 3 op en No. 2 slaat. Bij No. laatst werpt No. 1 op, zoodat elke slagman o p w e r p t, s l a a t en l o o p t.

Bij de veldpartij is dit anders.

Daar heeft de brander de meest gewichtige functie te vervullen. Hij moet een zeer goeden kijk op de ballen hebben, uitstekend kunnen vangen en over het algemeen zeer vlug zijn. Bij een niet afgesloten terrein heeft hij voor te ver geworpen ballen hulp noodig, zoodat hij in dat geval in het aanvoeren van den bal geholpen kan worden door den „h e l p e r", vandaar, dat de helper ook zeer vlug moet zijn. Achter in het veld dienen spelers te staan, die het best kunnen loopen, het verst en het zuiverst kunnen gooien.

Een aanvoerder zet bij een wedstrijd zijn mannetjes dus op [illegible]tsen, waar ze de partij het meest van [illegible]

Bij een oefenspel moet de onderwijzer zorgen, dat ieder lid van de veldpartij eenigen tijd elke functie te vervullen krijgt, die er voor de veldpartij te vervullen valt.

Dit „eenigen tijd" zal bij een zeer groot aantal deelnemers natuurlijk korter zijn, dan bij een klein getal spelers.

Elk speler van de veldpartij dient dus op zijn beurt „brander" en „helper" te zijn, vóór in het veld, achter in, in het midden, links en rechts van het terrein zijn plaats te krijgen.

Aldus wordt elk speler alzijdig geoefend.

Uit de Natuur.

Het is voorzeker niet ondienstig, nu wij in een tijd van veel regen leven en men veel lekkage heeft, dus dat veel huisraad bederft, en vooral gravures en portretten, die men dan weggooit, doch wat niet behoeft. Daarvoor wordt het volgende middel aan de hand gedaan:

Men dompelt de gravures of portretten in zeer verdund bleekwater en spoelt ze daarna zorgvuldig uit met schoon water. Daar het papier, wanneer het nat is, zeer week wordt en bij de minste aanraking scheurt, is het noodig, de gravure op een glasplaat te leggen, die minstens even groot is als zij.

Dit middel kan niet toegepast worden op gekleurde gravures of op papier, waarop schrijfinkt voorkomt: alleen drukinkt biedt weerstand aan de werking van het bleekwater.

Zijn na een paar minuten de gele vlekken niet verdwenen, dan neemt men de plaat uit de oplossing, voegt daar nog een weinig bleekwater bij en herhaalt de indompeling.

Met geduld en groote voorzichtigheid bereikt men altijd zijn doel.

Strandwouden.

I.

Strandwouden zijn een eigenaardigheid der Tropen. Zelfs in de subtropen komen ze niet voor.

Trouwens het klimaat is daar over het algemeen den bosschen niet bijzonder gunstig.

In de gematigde luchtstreek zoekt het woud in de eerste plaats de hoogten en bekleedt de hellingen der bergen. Noordelijker daalt het weder af in de vlakte, maar niet tot de zee, vooral niet tot in de zee.

Het zoute water is voor bijna alle zaden verderfelijk, het vernietigt hun kiemvermogen en daardoor alleen reeds verjaagt de zee het woud van haar stranden.

De zee heeft haar eigen flora; ze is het domein der algen of wieren. Al wat zich door zaden voortplant, laat dezen gaarne dat gebied over; alleen enkele grassen hebben zich aan het zout gewend en zijn naast de algen zeebewoners geworden, dat wil zeggen, dat het wier hun hier en daar een plaatsje aan het strand overlaat, zelf bekleedt het anders aller landen stranden, bevaart de oceanen en vult de zeeën [1]).

In de Tropen alleen heeft ook het woud den tegenzin overwonnen en zich gewaagd aan de zilte wateren.

Wanneer dit echter geschiedt, wanneer planten een gebied betreden, waar zij onder den invloed geraken van

Voor de Kinderen.

De Gouden Lelie.

I.

Prinses Angela is zoo krank!
Wie redt 's konings dochterkijn?
Haar helpen thans geen mirten meer
Of 't zoete rosemarijn.

Wie haar de gouden lelie brengt,
Heerscht eens hier als vorst en heer,
Wij strooien op zijn kroningsfeest,
Dan bloemen tot zijn eer!"

Zoo zongen de kinderen in de stad en bielden, allen in het wit gekleed, en met witte lelieklokken in de handjes, een plechtigen omgang.

Zij zongen langs de hooge hallen der edelen, bij de houten huizen der poorters en ook voor de herberg „'s Koning's Wapen", waar juist een aantal jonge ridders en schildknapen waren ingekwartierd, want de machtige keizer Lothar had met zijn hofleger en zijn schitterenden stoet voor eenigen tijd in de stad zijn intrek genomen en al de kasteelen en huizen waren vol gasten, ook veel arme vreemdelingen, die hoopten, door de drukte en beweging die het hof meebracht, werk te krijgen, waren toegestroomd van alle kanten en onder hen bevond zich ook een jong herder, Duco geheeten, die zoo overbluft werd door al de vorstelijke pracht, die hij zag, dat hij zijn langen herdersstaf in de stadsgracht wierp en zonder verwijl naar het paleis van den koning stapte, waar ook de keizer zijn verblijf hield en vroeg, om bij den hofstoet te worden ingelijfd, daar hij ook een ridder wou worden. De poortwacht lachte hem hartelijk uit en een oude boogschutter riep:

„Wat, wilt gij een ridder worden? Neen, dat is veel te gering voor je, ik weet wat beters. Genees prinses Angela van haar ziekte, door haar de gouden lelie te brengen, dan trouwt zij met u en wordt gij later koning, dat zal, dunkt mij, vrij wat beter voor u passen, dan slechts een ridder te zijn. En hier hebt ge al vast een paar mooie schoentjes, om mee naar het hof te gaan", vervolgde hij, Duco een paar oude, vreeselijk groote pantoffels naar de ooren gooiend; „daar vriend, pak aan! een reizend koopman heeft ze van morgen hier uit zijn mars verloren en ik schenk ze je nu om niet."

En de heele wacht lachte schaterend om den herder met zijn oude sloffen, waar wel vier menschen te gelijk in konden staan, en zag toen weer naar de kinderen, die al zingend juist voorbij het paleis trokken.

„Hoe komt het, dat de prinses zoo ziek is?" vroeg Duco aan een oud vrouwtje, dat ook stond te kijken.

„Wel, weet gij dat niet eens! Waar komt gij vandaan, de geheele stad is er al sinds weken vol van!" riep het moedertje, verbaasd hare handen in de zijden zettend, „nu, dan zal ik het u eens vertellen."

„De prinses is ziek, omdat zij de gouden lelie wil hebben."

„Waarom laat de koning die dan niet door de goudwerkers voor haar maken", zei Duco, „daar zal toch wel goud genoeg voor in de schatkamer zijn."

„Dat zou ik denken", hernam het vrouwtje, „ge moest eens zien, wat de koning al niet heeft! Zilveren tafels, gouden stoelen en kandelaars met diamanten omzet. Maar dat helpt de prinses niet, want laatst is de witte adelaar van den reus Chrikoka over het paleis gevlogen met een gouden lelietak in zijne klauwen. De prinses stond juist op het torenplat, zag die schitterende lelie en sinds dien dag is zij ziek van verlangen om haar te hebben. De geneesmeesters zeggen, dat zij sterven zal, als zij haar niet krijgt; de koning heeft al zoovele lelies voor haar laten maken, maar geen enkele bevalt de prinses, zij roept maar altijd om de lelie van den reus Chrikoka en nu heeft de koning laten afkondigen, dat, wie zijn dochter die lelie brengt, met haar zal trouwen en eens koning over het land zal worden."

„Nu, dat is de moeite waard, ik ga die lelie halen, ik wil ook wel eens koning wezen en in een gouden koets rijden!" riep Duco vastbesloten, zijn wollen muts zwaaiend, „waar is die reus te vinden, dan ga ik er dadelijk op los."

„Alsof die lelie maar zoo gemakkelijk te krijgen is", klonk het terug, „misschien zult gij wel met draken en leeuwen vechten en geheele krijgsbenden moeten verslaan, tenminste zooveel jonge ridders, die thans in „'s Konings Wapen" verblijf houden, hebben reeds getracht haar te veroveren, maar die niet gedood zijn, zijn zwaar gewond teruggekomen en allen zonder lelie."

„Dat doet er niet toe", zei Duco nog eens; „ik beproef het toch!"

„En wilt gij dan uw tocht op die mooie sloffen beginnen?" vroeg het vrouwtje spottend, op de oude schoenen wijzend, die Duco nog in zijn hand hield.

„Wel, waarom niet, zij zijn zacht en met schapenvacht gevoerd, misschien kan ik ze wel een beetje kleiner maken", hernam Duco, terwijl hij ze eens aanpaste. Maar, o wonder! Nauwelijks had hij de ellenlange sloffen aangetrokken, of zij werden al kleiner en smaller en eindelijk sloten zij hem zoo netjes om de voeten, of zij voor hem gemaakt waren."

„Dat zijn tooverpantoffels!" riep nu het vrouwtje verbaasd.

„Hei, poortwacht! kom eens hier en zie eens, wat gij in uw onnoozelheid hebt weggegeven!"

„Houd je mond!" riep Duco haastig, toornig op den grond stampend, en — rrrt klonk het opeens en daar vloog hij voor de oogen der ontstelde omstanders de lucht in, hoog over daken, wallen en torens naar het vrije veld.

omstandigheden, die haar oorspronkelijk vreemd of zelfs schadelijk waren, moeten zij zich daaraan gewennen. Dat geschiedt niet eensklaps en blijft ook niet zonder invloed op den bouw en levenswijze der planten. Zij schikken zich naar de nieuwe toestanden.

Er is in de leerboeken der Botanie een aantrekkelijk hoofdstuk over de wijzigingen, die planten ondergaan in den strijd om het bestaan. Daar leeren wij de juiste beteekenis kennen van die uitdrukking. Strijden om het bestaan heet bij planten zich schikken naar de omstandigheden, gretig partij trekken van al wat het leven kan onderhouden en zich zooveel mogelijk onttrekken aan schadelijke invloeden.

Planten hebben behoefte aan licht, aan lucht, aan warmte en vocht, ze hebben behoefte aan een losse, voedenden bodem om in te wortelen; waar dit alles voldoende aanwezig is, zijn hun levensvoorwaarden in ruime mate vervuld. Dat zien wij in de Tropen [2]), waar de vooridurende warmte een geweldigen groei en rijke bladvorming bevordert. Maar in vele gevallen ontbreekt er aan die voorwaarden vrij wat en dan begint voor de planten de strijd des levens.

Die strijd is bij dezen in de eerste plaats zelfverdediging en de planten hebben zich in dien strijd meesterlijk gehouden. Ze hebben zich, om het lieve leven te houden, alles getroost. Ze hebben nu eens hun bladertooi, dan weer hun bloemen prijsgegeven, ze hebben zich gewapend met een dikke huid of met doornen, ze hebben hun levenswijze geschikt naar bodem en klimaat.

Daaraan ontleent ieder land zijn physionomie.

In koude streken vermindert de warmte en daarmede de groei en bladvorming der planten; daarentegen genieten deze er langdurig de stralen van de zon en ontwikkelen daardoor een overvloed van sterk gekleurde bloesems. In andere streken ontbreekt vaak het noodige vocht. Ook daaraan heeft zich de plantengroei gecommodeerd door geconcentreerden bouw en een dikke huid, die de inwendige sappen voor verdamping behoedt. Daaraan ontleenen steppen en woestijnen hun eigenaardig kleed. In de gematigde streken hebben zij zich geschikt naar de afwisseling der jaargetijden; daar komen de éénjarige planten voor, die naar de Polen en den Aequator en op de bergen ontbreken. Op enkele plaatsen, zooals in holen en in den bodem ontbreekt het licht en toch ontbreekt ook daar de plantengroei niet. De botanicus heeft een 30- tot 40-tal paddestoelen gevonden, die te zamen de Flora Subterranea vormen.

De natuur is als het ware onuitputtelijk in haar middelen, en nauwkeurige waarnemingen waren noodig om hare geheimen te ontsluieren. Zoo was het b.v. een ware zegepraal der wetenschap, toen ze den bouw der korstmossen had ontleed en ontdekt had, dat zich bij deze twee organismen verbonden hadden om te zamen hun armoedig bestaan te rekken. Daarmede zijn de rotsen bekleed, wier dorre, harde rug geen voedsel, geen vocht, zelfs geen bodem biedt aan de wortels dier planten.

---

[1]) De lezer is wel zoo goed zich te herinneren, dat er 4—5000 wiersoorten worden onderscheiden, waarvan enkele drijvende lederwieren groote zeevlakten bedekken en de mikroskopisch kleine Diatomeën, wier kiezelhuidjes zinken, door hun ontelbare menigte zelfs geologisch van gewicht zijn.

[2]) De Tropen zijn de keerkringen, ook de gordel, door deze begrensd; tropisch klimaat is het klimaat van dien gordel. De grenzen van dat klimaat vallen echter niet juist samen met de keerkringen, en wij hebben bij dit onderwerp met de grenzen van het klimaat te doen.

(Wordt vervolgd).

Vereenigingsnieuws.

GELDIG VOOR ALLE LEDEN DER VERSCHILLENDE VEREENIGINGEN.

— Verhuizing. —

Bij verhuizing gelieve men hiervan kennis te geven, hetzij per briefje of mondeling. Door dit verzuim van vele leden wordt den besturen veel last veroorzaakt, vooral den penningmeesters en hunnen helpers berokkent het veel moeite. Allen dus aan het verzoek voldaan.

Tevens worden de leden er aan herinnerd, dat de contributie zooveel mogelijk moet worden voldaan; bij contributieschuld kan men niet deelnemen aan verschillende feesten.

Bestuur afd. I: A. B. L. O.

Dr. P. C. M. BOS, *Voorzitter.*
JOH. GEUZENBROEK, *Secretaris-Penningmeester.*
.....

Openbare Kinderspeeltuinen.

Tuin I: Weteringschans.
Tuin II: Marnixstraat.

De Commissie van Beheer bericht, dat zeer waarschijnlijk de tuinen nog niet op 1 Mei geopend zullen kunnen worden, tenzij wij door een extra-bijdrage hiertoe in staat gesteld worden.

De tuinen zijn in het afgeloopen jaar bezocht door:
Tuin I door 65.000 kinderen.
Tuin II door 60.000 kinderen.

De tuinen zijn geopend van 5 uur tot donker en in de vacantie bovendien van 10 tot 12 uur.

Openbare Kinderspeeltuinen.

Dr. J. H. SMIT, *Voorzitter.*
G. REIJGERS, *Vice-Voorzitter.*
F. W. LUDWIG, *Secretaris*, Keizersgracht 436.
Mr. K. OLIVIER, *Penningmeester.*
Prof. Mr. D. JOSEPHUS JITTA.
H. J. COSSAAR.
A. BAKKER.

Wilhelminaspeeltuin.

Het aantal kinderen ,dat van de speelplaats gebruik heeft gemaakt, bedraagt ongeveer 48.000.

De speelplaats is geopend op alle werkdagen van 5 uur tot zonsondergang; bovendien des Woensdags en Zaterdags van 12½ tot zonsondergang; in de vacantiedagen van 10—12 uur en van 1 uur tot donker.

J. H. STüVEN,
Secretaris.

Wilhelminaspeeltuin.

W. J. KAT, *Voorzitter*, Middenlaan 40
H. VAN WIJK, *Vice-Voorzitter*, Sarphatistraat.
J. H. STüVEN, *Secretaris*, Hoogte Kadijk 28.
J. C. F. VEENMAN, *2e Secretaris*, Kadijk.
G. HEIJMANS, *Penningmeester*, Kadijksplein 7.
H. B. CORNELISSE, *2e Penningmeester.*
A. W. HENGEVELD, *Technische Commissie.*
D. J. KNIPPER, ,,
J. SMALING, ,,
J. A. DOESBURG LANNOOIJ, *Commissaris.*
J. L. A. FERNANTZEN, ,,
J. GEUZENBROEK, ,,
PH. GOMPERTZ, ,,
W. P. HARTEN, ,,
L. KERNER, ,,
P. PIETERSE Jr., ,,
A. J. SCHALEKAMP, ,,
W. S. STüVEN, ,,
J. TAS Ez., ,,
J. ZEIJDNER, ,,

Ons Huis.

Speelterrein.

Het speelterrein is des morgens geopend voor niet-schoolgaande kinderen om te spelen in den zandbak, met gereedschap enz.

Gelegenheid tot spelen in de open lucht *onder leiding:* Voor jongens en meisjes van 6—8 jaar op Zaterdagmiddag van 3—4 uur. Voor jongens en meisjes van 8—10 jaar op elken avond der week van 5—6 uur. Voor jongens van 8—10 jaar op Donderdagmiddag van 2—3 uur. Voor jongens boven 10 jaar op Dinsdag-, Donderdag- en Zaterdagavond van 6—7 uur en op Donderdagmiddag van 3—4 uur. Voor meisjes boven 10 jaar op Maandag-, Woensdag- en Vrijdagavond van 6—7 uur.

Betaling 1 cent per keer. Toegang in de eerste plaats voor kinderen, die in de buurt wonen.

Zorg voor de gezondheid en reinheid der kinderen.

Gedurende eenige ochtenden per week is een pleegzuster op het speelterrein aanwezig, om den ouders voorlichting en raad te geven betreffende de gezondheid en zindelijkheid der kinderen.

Oosterspeeltuin.

Secretariaat: Pieter Nieuwlandstraat 74.

1900. **Vereeniging ,,Oosterspeeltuin."** 1910.

L. S.!

De Commissie tot inzameling van gelden voor het huldebijk-Overdekte Speelplaats, ter gelegenheid van het Tienjarig bestaan der Vereeniging, doet nogmaals een krachtigen oproep aan de Leden en allen, die het wel meenen met het werk der Vereeniging ,,Oosterspeeltuin", n.l. het bevorderen der belangen van het kind in het algemeen, van het arbeiderskind in het bijzonder, doch bovenal de belangen die de kinderen in algemeenen zin met elkander gemeen hebben.

Zij geeft leiding aan het spel der kinderen in het algemeen en bevordert geordend groepspel.

Om ook des winters en bij slecht weer den kinderen een beschutte speelplaats te verschaffen, hebben ondergeteekenden zich tot een Commissie gevormd, om te trachten dit doel te verwezenlijken; zij beschikt reeds over een mooie som, doch nog niet voldoende om het gemaakte plan te doen uitvoeren; gaarne zijn ze bereid om meerdere inlichtingen te verschaffen aan hen, die zulks verlangen.

Voor de leden zijn lijsten ter circulatie beschikbaar en liggen ter inteekening bij den Opzichter van den ,,Oosterspeeltuin".

Onze circulaires, waarin het werk der Vereeniging duidelijk is omschreven, voorzien van een inteekenbiljet, worden gaarne toegezonden.

Allen, wien reeds dusdanige circulaire is toegezonden, worden beleefd verzocht, er inzage van te nemen en een bedrag, hoe gering ook, toe te zenden aan een der Commissieleden, of aan het Bestuur der Vereeniging ,,Oosterspeeltuin".

De Commissie voornoemd:

Voorzitter: L. G. VAN DIJK, Balistraat 3 III.
Secretaris: J. C. WENDEL, Reinwardtstraat 104 II.
Penningm.: Mej. M. THEMÉ, Czaar Peterstraat 7 II.
L. F. v. d. WATER Sr., Bootstraat 9 huis.
J. G. C. E. CAMPHUIJNDER, Madurastraat 8 III.

ZOMERROOSTER DER WERKZAAMHEDEN.

Geldig vanaf 1 Juni—ult. September.

De Clubs, waarachter niets is vermeld, worden in ons gebouwtje gegeven.

MAANDAG.

4— 6	Spel met kinderen van elken leeftijd.
5½—7¼	Spel oudere jongens (vaste club).
8½—10½	Repetitie Muziekcorps ,,Het Oosten."
8½—10½	Repetitie Gemengd Zangkoor (school No. 27, Groote Wittenburgerstraat.

DINSDAG.

5½—7¼	Spel meisjes (vaste club).

WOENSDAG.

2—6½	Spel met kinderen van elken leeftijd.
8—10	Verstelles voor vrouwen en meisjes boven 16 j.
8—10½	Leeszaal.

DONDERDAG.

2—6	Spel met kinderen van elken leeftijd.
5½—7¼	Spel met oudere jongens (vaste club).
8—10½	Leeszaal.

VRIJDAG.

6—7¼	Zangclub voor jongens en meisjes van 9—12 j.
7¼—8½	Zangclub voor jongens en meisjes vanaf 12 jaar en daarboven. (Beide clubs, school No. 27, Groote Wittenburgerstraat).
6—7	Gymnastiekclub voor meisjes.
7—8	,, ,, jongens.
8—9	,, ,, meisjes boven 16 jaar.
9—10	,, ,, jongens idem. (Alle 4 clubs te van Swindenstraat 135).

ZATERDAG.

2—4	Spel oudere jongens (vaste club).
8—10½	Leeszaal.

ZONDAG.

Om de 3 weken: Wandeltocht met ouderen. Tijd en plaats van vertrek wordt op het bord aan het portiershuisje vroegtijdig bekend gemaakt.

De menschen in de stad schreeuwden, en zelfs eenige pijlen snorden hem na van de kruisbogen, maar geen enkele trof zijn doel en Duco vloog al verder en verder. Eindelijk werd hij zoo duizelig van zijn wilde vaart, dat hij vreesde flauw te vallen en hardop begon te kermen:

,,O, pantoffels, lieve pantoffels! houdt toch op en vliegt zoo hard niet, ik kan het niet meer uithouden!"

Pof! — nauwelijks had hij het gezegd, of de pantoffels hielden op, Duco gleed zachtjes naar beneden en stond op het groene gras onbeweeglijk stil.

,,Dat is heerlijk!" riep hij heralmend, ,,o, mijn lieve pantoffels! hoe zal ik u naar waarde roemen! Als ik op den grond stamp, vlieg ik met u de lucht in en als ik u verzoek stil te houden, ben ik weer gelijkvloers; o, gij zijt mijn schoonste schat. Nu zal het verder ook wel goed gaan, het begin van mijn tocht belooft tenminste veel." Maar wat moest hij nu verder doen? De avond begon reeds te vallen en hij stond geheel alleen in een uitgestrekte vlakte, hij had een geweldigen honger gekregen van zijn snelle vaart en er stond geen enkel huis in den omtrek, waar hij naar toe zou kunnen gaan. Eindelijk zag hij geheel in de verte eenige lichtjes schemeren en besloot hij daar maar op af te gaan, want dit zou zeker wel het begin van een dorp wezen. Hij vond het 't beste, dezen keer maar niet te vliegen, om de menschen in het dorp niet te verschrikken en stapte er dus maar moedig op los. Reeds dicht bij de eerste huizen gekomen, zag hij onder een ouden wilg een goedgevulden knapzak en een lederen beurs met geld liggen.

,,Vandaag komt alle geluk te gelijk!" riep hij uit, terwijl hij de beurs in zijn zak stak en met smaak begon

En Duco sneed met een zucht van genoegen nog een ferm stuk van den koek af.

,,Hei, pakt hem, houdt den dief!" hoorde hij opeens achter zich roepen en, gewapend met hooivorken en dorschvlegels, stormde er een gansche schare boeren, met den schout aan het hoofd, op hem af.

,,Dief, die mijn knapzak hebt gestolen!" riep een jonge boer dreigend.

,,Ik heb niets gestolen, alles lag onder dezen boom aan den weg", jammerde Duco.

,,Het doet er niet toe, u behoorde het in elk geval niet", riep de andere.

,,Maar ik had zoo'n honger", kermde Duco, gansch verslagen.

,,Nu uit hoofde van uw honger en uw jeugd, jongmensch! zult gij er ditmaal nog eens genadig afkomen", zei de schout deftig; ,,Jurgen, kom voor, ontbloot den jongeling den rug en geef denzelven honderd stokslagen."

,,Ik, mij stokslagen!" riep Duco, ,,pas op, weet wat gij doet, want ik zal nog eens als koning over u regeeren en dan zal ik u die slagen vergelden, reken daarop!"

De boeren begonnen te lachen en de schout opperde de vraag, of het jongemensch wel recht wijs zou zijn.

Hierop gaf niemand antwoord en Jurgen trad op Duco toe, met het voornemen om de strafoefening te beginnen; doch deze liet hem thans kalm vlak bij zich komen, stampte toen even op den grond en — rrrt! daar ging hij met zijn koek in de eene en een groote worst nog in de andere hand, de lucht in, over hag en steg, en zat meteen op den top van den hoogsten boom uit den omtrek, terwijl de ontdane boeren, half dood van schrik,

,,Welke dan, machtige hoovenaar!" riep nu ook de schout onderdanig, ,,spreek slechts en wij vliegen op uwe wenken.

,,Bezorg mij dan een goed gezadeld paard en een complete ridderkleeding", beval de machtige hoovenaar.

,,O, zeker, edele hoovenaar, niets liever dan dat!" riep de bevende schout, ,,maar zoo dadelijk kunnen wij u dit onmogelijk bezorgen, wil mij dus de eer doen beneden te komen en dezen nacht in mijn huis te rusten, dan zal morgen alles geschieden wat gij beveelt."

,,Nu, dan zal ik u dat genoegen maar doen", zei Duco welwillend, terwijl hij statig naar beneden kwam en thans aan het hoofd van den stoet, aan de rechterhand van den schout, deftig het dorp binnenstapte.

Het beste wat zijn keuken en kelder opleverden, liet de schout voor zijn gast opdragen, die 's nachts in de pronkkamer van het huis op het statiebed slapen moest en den volgenden ochtend reeds vroeg een fraai geluidden schimmel onder zijn venster hoorde hinniken, terwijl hij, toen zij zijn oogen uitwreef, een blauw satijn, met bont omzet wambuis, een fluweelen mantel, een baret met golvende struisveeren en een blinkend zwaard gereed zag liggen.

Welvoldaan trok Duco zijn nieuw gewaad aan en toen hij zichzelven in den metalen spiegel bekeek, vond hij, dat hij er werkelijk als een echte ridder uitzag.

,,En nu ga ik de gouden lelie zoeken!" zei hij vastberaden, maar stond een oogenblik later verlegen stil, want hoe zou hij nu met zijne kostbare pantoffels doen? Die kon hij toch niet aantrekken bij zijne prachtige ridderkleeding! en ze missen, dat wilde hij nog veel minder.

Dat geschiedt niet eensklaps en blijft ook niet zonder invloed op den bouw en levenswijze der planten. Zij schikken zich naar de nieuwe toestanden.

Er is in de leerboeken der Botanie een aantrekkelijk hoofdstuk over de wijzigingen, die planten ondergaan in den strijd om het bestaan. Daar leeren wij de juiste beteekenis kennen van die uitdrukking. Strijden om het bestaan heet bij planten zich schikken naar de omstandigheden, gretig partij trekken van al wat het leven kan onderhouden en zich zooveel mogelijk onttrekken aan schadelijke invloeden.

Planten hebben behoefte aan licht, aan lucht, aan warmte en vocht, ze hebben behoefte aan een losse, voedenden bodem om in te wortelen; waar dit alles voldoende aanwezig is, zijn hun levensvoorwaarden in ruime mate vervuld. Dat zien wij in de Tropen [2], waar de vooridurende warmte een geweldigen groei en rijke bladvorming bevordert. Maar in vele gevallen ontbreekt er aan die voorwaarden vrij wat en dan begint voor de planten de strijd des levens.

Die strijd is bij dezen in de eerste plaats zelfverdediging en de planten hebben zich in dien strijd meesterlijk gehouden. Ze hebben zich, om het lieve leven te houden, alles getroost. Ze hebben nu eens hun bladertooi, dan weer hun bloemen prijsgegeven, ze hebben zich gewapend met een dikke huid of met doornen, zo hebben hun levenswijze geschikt naar bodem en klimaat.

Daaraan ontleent ieder land zijn physionomie.

In koude streken vermindert de warmte en daarmede de groei en bladvorming der planten; daarentegen genieten deze er langdurig de stralen van de zon en ontwikkelen daardoor een overvloed van sterk gekleurde bloesems. In andere streken ontbreekt vaak het noodige vocht. Ook daaraan heeft zich de plantengroei geaccommodeerd door geconcentreerden bouw en een dikke huid, die de inwendige sappen voor verdamping behoedt. Daaraan ontleenen steppen en woestijnen hun eigenaardig kleed. In de gematigde streken hebben zij zich geschikt naar de afwisseling der jaargetijden; daar komen de éénjarige planten voor, die naar de Polen en den Aequator en op de bergen ontbreken. Op enkele plaatsen, zooals in holen en in den bodem ontbreekt het licht en toch ontbreekt ook daar de plantengroei niet. De botanicus heeft een 30- tot 40-tal paddestoelen gevonden, die te zamen de Flora Subterranea vormen.

De natuur is als het ware onuitputtelijk in haar middelen, en nauwkeurige waarnemingen waren noodig om haar geheimen te ontsluieren. Zoo was het b.v. een ware zegepraal der wetenschap, toen ze den bouw der korstmossen had ontleed en ontdekt had, dat zich bij deze twee organismen verbonden hadden om te zamen hun armoedig bestaan te rekken. Daarmede zijn de rotsen bekleed, wier dorre, harde rug geen voedsel, geen vocht, zelfs geen bodem biedt aan de wortels dier planten.

---

[1]) De lezer is wel zoo goed zich te herinneren, dat er 4—5000 wiersoorten worden onderscheiden, waarvan enkele drijvende lederwieren grooie zeevlakten bedekken en de mikroskopisch kleine Diatomeën, wier kiezelhuidjes zinken, door hun ontelbare menigte zelfs geologisch van gewicht zijn.

[2]) De Tropen zijn de keerkringen, ook de gordel, door deze begrensd; tropisch klimaat is het klimaat van dien gordel. De grenzen van dat klimaat vallen echter niet juist samen met de keerkringen, en wij hebben bij dit onderwerp met de grenzen van het klimaat te doen.

(Wordt vervolgd).

Vereenigingsnieuws.

GELDIG VOOR ALLE LEDEN DER VERSCHILLENDE VEREENIGINGEN.

— Verhuizing. —

Bij verhuizing gelieve men hiervan kennis te geven, hetzij per briefje of mondeling. Door dit verzuim van vele leden worden besturen veel last veroorzaakt, vooral den penningmeesters en hunnen helpers berokkent het veel moeite. Allen dus, aan het verzoek voldaan.

Tevens worden de leden er aan herinnerd, dat de contributie zooveel mogelijk moet worden voldaan; bij contributieschuld kan men niet deelnemen aan verschillende feesten.

Dr. P. C. M. BOS, *Voorzitter.*
JOH. GEUZENBROEK, *Secretaris-Penningmeester.*
.....

Openbare Kinderspeeltuinen.

Tuin I: Weteringschans.
Tuin II: Marnixstraat.

De Commissie van Beheer bericht, dat zeer waarschijnlijk de tuinen nog niet op 1 Mei geopend zullen kunnen worden, tenzij wij door een extra-bijdrage hiertoe in staat gesteld worden.

De tuinen zijn in het afgeloopen jaar bezocht door:
Tuin I door 65.000 kinderen.
Tuin II door 60.000 kinderen.

De tuinen zijn geopend van 5 uur tot donker en in de vacantie bovendien van 10 tot 12 uur.

Openbare Kinderspeeltuinen.

Dr. J. H. SMIT, *Voorzitter.*
G. REIJGERS, *Vice-Voorzitter.*
F. W. LUDWIG, *Secretaris*, Keizersgracht 436.
Mr. K. OLIVIER, *Penningmeester.*
Prof. Mr. D. JOSEPHUS JITTA.
H. J. COSSAAR.
A. BAKKER.

Wilhelminaspeeltuin.

Het aantal kinderen ,dat van de speelplaats gebruik heeft gemaakt, bedraagt ongeveer 48.000.

De speelplaats is geopend op alle werkdagen van 5 uur tot zonsondergang; bovendien des Woensdags en Zaterdags van 12½ tot zonsondergang; in de vacantiedagen van 10—12 uur en van 1 uur tot donker.

J. H. STüVEN,
Secretaris.

Wilhelminaspeeltuin.

W. J. KAT, *Voorzitter*, Middenlaan 40
H. VAN WIJK, *Vice-Voorzitter*, Sarphatistraat.
J. H. STüVEN, *Secretaris*, Hoogte Kadijk 28.
J. C. F. VEENMAN, *2e Secretaris*, Kadijk.
G. HEIJMANS, *Penningmeester*, Kadijksplein 7.
H. B. CORNELISSE, *2e Penningmeester.*
A. W. HENGEVELD, *Technische Commissie.*
D. J. KNIPPER, ,,
J. SMALING, ,,
J. A. DOESBURG LANNOOIJ, *Commissaris.*
J. L. A. FERNANTZEN, ,,
J. GEUZENBROEK, ,,
PH. GOMPERTZ, ,,
W. P. HARTEN, ,,
L. KÖRNER, ,,
P. PIETERSE Jr., ,,
A. J. SCHALEKAMP, ,,
W. S. STüVEN, ,,
J. TAS Ez., ,,
J. ZEIJDNER, ,,

Ons Huis.

Speelterrein.

Het speelterrein is des morgens geopend voor niet-schoolgaande kinderen om te spelen in den zandbak, met gereedschap enz.

Gelegenheid tot spelen in de open lucht *onder leiding:* Voor jongens en meisjes van 6—8 jaar op Zaterdagmiddag van 3—4 uur. Voor jongens en meisjes van 8—10 jaar op elken avond der week van 5—6 uur. Voor jongens van 8—10 jaar op Donderdagmiddag van 2—3 uur. Voor jongens boven 10 jaar op Dinsdag-, Donderdag- en Zaterdagavond van 6—7 uur en op Donderdagmiddag van 3—4 uur. Voor meisjes boven 10 jaar op Maandag-, Woensdag- en Vrijdagavond van 6—7 uur.

Betaling 1 cent per keer. Toegang in de eerste plaats voor kinderen, die in de buurt wonen.

Gedurende eenige ochtenden per week is een plaatsvervangster op het speelterrein aanwezig, om den ouders voorlichting en raad te geven betreffende de gezondheid en zindelijkheid der kinderen.

Oosterspeeltuin.

Secretariaat: Pieter Nieuwlandstraat 74.

1900. Vereeniging ,,Oosterspeeltuin." 1910.

L. S.!

De Commissie tot inzameling van gelden voor het huldeblijk-Overdekte Speelplaats, ter gelegenheid van het Tienjarig bestaan der Vereeniging, doet nogmaals een krachtigen oproep aan de Leden en allen, die het wel meenen met het werk der Vereeniging ,,Oosterspeeltuin", n.l. het bevorderen der belangen van het kind in het algemeen, van het arbeiderskind in het bijzonder, doch bovenal de belangen die de kinderen in algemeenen zin met elkander gemeen hebben.

Zij geeft leiding aan het spel der kinderen in het algemeen en bevordert geordend groepspel.

Om ook des winters en bij slecht weer den kinderen een beschutte speelplaats te verschaffen, hebben ondergeteekenden zich tot een Commissie gevormd, om te trachten dit doel te verwezenlijken; zij beschikt reeds over een mooie som, doch nog niet voldoende om het gemaakte plan te doen uitvoeren; gaarne zijn ze bereid om meerdere inlichtingen te verschaffen aan hen, die zulks verlangen.

Voor de leden zijn lijsten ter circulatie beschikbaar en liggen ter inteekening bij den Opzichter van den ,,Oosterspeeltuin".

Onze circulaires, waarin het werk der Vereeniging duidelijk is omschreven, voorzien van een inteekenbiljet, worden gaarne toegezonden.

Allen, wien reeds dusdanige circulaire is toegezonden, worden beleefd verzocht, er inzage van te nemen en een bedrag, hoe gering ook, toe te zenden aan een der Commissieleden, of aan het Bestuur der Vereeniging ,,Oosterspeeltuin".

De Commissie voornoemd:

Voorzitter: B. G. VAN DIJK, Balistraat 3 III.
Secretaris: J. C. WENDEL, Reinwardtstraat 104 II.
Penningm.: Mej. M. THIEME, Czaar Peterstraat 7 II.
L. F. v. d. WATER Sr., Bootstraat 9 huis.
J. G. C. E. CAMPHUIJNDER, Madurastraat 8 III.

ZOMERROOSTER DER WERKZAAMHEDEN.

Geldig vanaf 1 Juni—ult. September.

De Clubs, waarachter niets is vermeld, worden in ons gebouwtje gegeven.

MAANDAG.

4— 6	Spel met kinderen van elken leeftijd.
5½—7¼	Spel oudere jongens (vaste club).
8½—10½	Repetitie Muziekcorps ,,Het Oosten."
8½—10½	Repetitie Gemengd Zangkoor (school No. 27, Groote Wittenburgerstraat.

DINSDAG.

5½—7¼	Spel meisjes (vaste club).

WOENSDAG.

2—6½	Spel met kinderen van elken leeftijd.
8—10	Verstelles voor vrouwen en meisjes boven 16 j.
8—10½	Leeszaal.

DONDERDAG.

2—6	Spel met kinderen van elken leeftijd.
5½—7½	Spel met oudere jongens (vaste club).
8—10½	Leeszaal.

VRIJDAG.

6—7¼	Zangclub voor jongens en meisjes van 9—12 j.
7¼—8½	Zangclub voor jongens en meisjes vanaf 12 jaar en daarboven. (Beide clubs, school No. 27, Groote Wittenburgerstraat).
6—7	Gymnastiekclub voor meisjes.
7—8	,, ,, jongens.
8—9	,, ,, meisjes boven 16 jaar.
9—10	,, ,, jongens idem. (Alle 4 clubs 1e van Swindenstraat 135).

ZATERDAG.

2—4	Spel oudere jongens (vaste club).
8—10½	Leeszaal.

ZONDAG.

Om de 3 weken: Wandeltocht met ouderen. Tijd en plaats van vertrek wordt op het bord aan het portiershuisje vroegtijdig bekend gemaakt.

De menschen in de stad schreeuwden, en zelfs eenige pijlen snorden hem na van de kruisbogen, maar geen enkele trof zijn doel en Duco vloog al verder en verder. Eindelijk werd hij zoo duizelig van zijn wilde vaart, dat hij vreesde flauw te vallen en hardop begon te kermen:

„O, pantoffels, lieve pantoffels! houdt toch op en vliegt zoo hard niet, ik kan het niet meer uithouden!"

Pof! — nauwelijks had hij het gezegd, of de pantoffels hielden op. Duco gleed zachtjes naar beneden en stond op het groene gras onbeweeglijk stil.

„Dat is heerlijk!" riep hij heralemend, „o, mijn lieve pantoffels! hoe zal ik u naar waarde roemen! Als ik op den grond stamp, vlieg ik met u de lucht in en als ik u verzoek stil te houden, ben ik weer gelijkvloers; o, gij zijt mijn schoonste schat. Nu zal het verder ook wel goed gaan, het begin van mijn tocht belooft terminste veel." Maar wat moest hij nu verder doen? De avond begon reeds te vallen en hij stond geheel alleen in een uitgestrekte vlakte, hij had een geweldigen honger gekregen van zijn snelle vaart en er stond geen enkel huis in den omtrek, waar hij naar toe zou kunnen gaan. Eindelijk zag hij geheel in de verte eenige lichtjes schemeren en besloot hij daar maar op af te gaan, want dit zou zeker wel het begin van een dorp wezen. Hij vond het 't beste, dezen keer maar niet te vliegen, om de menschen in het dorp niet te verschrikken en stapte er dus maar moedig op los. Reeds dicht bij de eerste huizen gekomen, zag hij onder een ouden wilg een goedgevulden knapzak en een lederen beurs met geld liggen.

„Vandaag komt alle geluk te gelijk!" riep hij uit, terwijl hij de beurs in zijn zak stak en met smaak begon te eten. „O, ik wed, dat ik de lelie ook wel zal vinden en dan trouw ik met de mooiste prinses van de wereld, word koning en later misschien nog wel keizer ook! Een mensch moet er toch maar op uit gaan in de wereld, want als ik nu nog op de heide mijne schapen hoedde, zou ik zeker geen prinsessen van den dood kunnen redden en nu hier geen koek eten!"

En Duco sneed met een zucht van genoegen nog een ferm stuk van den koek af.

„Hei, pakt hem, houdt den dief!" hoorde hij opeens achter zich roepen en, gewapend met hooivorken en dorschvlegels, stormde er een gansche schare boeren, met den schout aan het hoofd, op hem af.

„Dief, die mijn knapzak hebt gestolen!" riep een jonge boer dreigend.

„Ik heb niets gestolen, alles lag onder dezen boom aan den weg", jammerde Duco.

„Het doet er niet toe, u behoorde het in elk geval niet", riep de andere.

„Maar ik had zoo'n honger", kermde Duco, ganseh verslagen.

„Nu uit hoofde van uw honger en uw jeugd, jongmensch! zult gij er ditmaal nog eens genadig afkomen", zei de schout deftig; „Jurgen, kom voor, ontbloot den jongeling den rug en geef denzelven honderd stokslagen."

„Ik, mij stokslagen!" riep Duco, „pas op, weet wat gij doet, want ik zal nog eens als koning over u regeeren en dan zal ik u die slagen vergelden, reken daarop!"

De boeren begonnen te lachen en de schout opperde de vraag, of het jongemensch wel recht wijs zou zijn.

Hierop gaf niemand antwoord en Jurgen trad op Duco toe, met het voornemen om de strafoefening te beginnen; doch deze liet hem thans kalm vlak bij zich komen, stampte toen even op den grond en — rrrt! daar ging hij met zijn koek in de eene en een groote worst nog in de andere hand, de lucht in, over heg en steg, en zat meteen op den top van den hoogsten boom uit den omtrek, terwijl de ontdane boeren, half dood van schrik, op den grond vielen en schreeuwden:

„O! een toovenaar! een toovenaar! En dien hebben wij willen slaan! Wee ons en ons geheele dorp!"

„Nu", riep Duco uit zijn veilig verblijf, „ik zal u het kwaad, dat gij mij hebt willen doen, barmhartig vergeven en u allen genadig aan lijf en leven sparen, doch op één voorwaarde."

„Welke dan, machtige toovenaar!" riep nu ook de schout onderdanig, „spreek slechts en wij vliegen op uwe wenken.

„Bezorg mij dan een goed gezadeld paard en een complete ridderkleeding", beval de machtige toovenaar.

„O, zeker, edele toovenaar, niets liever dan dat!" riep de bevende schout, „maar zoo dadelijk kunnen wij u dit onmogelijk bezorgen, wil mij dus de eer doen beneden te komen en dezen nacht in mijn huis te rusten, dan zal morgen alles geschieden wat gij beveelt."

„Nu, dan zal ik u dat genoegen maar doen", zei Duco welwillend, terwijl hij statig naar beneden kwam en thans aan het hoofd van den stoet, aan de rechterhand van den schout, deftig het dorp binnenstapte.

Het beste wat zijn keuken en kelder opleverden, liet de schout voor zijn gast opdragen, die 's nachts in de pronkkamer van het huis op het statiebed slapen moest en den volgenden ochtend reeds vroeg een fraai getuigden schimmel onder zijn venster hoorde hinniken, terwijl hij, toen zij zijn oogen uitwreef, een blauw satijn, met bont omzet wambuis, een fluweelen mantel, een baret met golvende struisveeren en een blinkend zwaard gereed zag liggen.

Welvoldaan trok Duco zijn nieuw gewaad aan en toen hij zichzelven in den metalen spiegel bekeek, vond hij, dat hij er werkelijk als een echte ridder uitzag.

„En nu ga ik de gouden lelie zoeken!" zei hij vastberaden, maar stond een oogenblik later verlegen stil, want hoe zou hij nu met zijne kostbare pantoffels doen? Die kon hij toch niet aantrekken bij zijne prachtige ridderkleeding! en ze missen, dat wilde hij nog veel minder. Eindelijk bedacht hij, dat, daar hij nu toch zijn reis te paard zou voortzetten, hij ze voorerst niet noodig zou hebben, dus stak hij ze zorgvuldig in zijn zak en zette vervolgens, begeleid door de zegewenschen van het geheele dorp, zijn tocht voort.

(Wordt vervolgd).

1e. Met meisjes, kinderen van leden, 10—14 jaar 's mid.
2e. Met jongens, idem, 10—14 jaar.
Hiervoor kaartjes bij den opzichter, deelname kosteloos.
3e. Met ouderen (om de 3 weken). Eerstvolgende wandeling Zondag 14 Augustus.
Datum en uur van vertrek worden telkens op het bord aan het portiershuisje bekend gemaakt.
De kosten voor deelname zijn:
Zangclubs van 9—12 jaar 1 cent per kind per keer.
Idem vanaf 12 jaar en daarboven 2½ idem.
Gemengd Zangkoor 5 cent per week.
Gymnastiekclubs beneden 16 jaar 10 cents per maand per kind.
Idem boven 16 jaar 20 cents idem per persoon.
Verstelles voor vrouwen en meisjes boven 16 jaar 10 cents per maand bij vooruitbetaling voor *leden*, voor *niet-leden* 5 cent per persoon per keer.
Muziekcorps 10 cents per week; persoonlijk lidmaatschap der Vereeniging verplichtend.
Leeszaal, vrij entrée voor iedereen.
Bibliotheek, 2 cent per boek per week. Toegankelijk voor leden en niet-leden.
Liefhebbers, die aan één der clubs wenschen deel te nemen, werpen hiertoe een briefje, met naam en adres, in de bus van het gebouwtje.

Spel.

De spelleiding wordt bij gunstig weer hetzij in den tuin, hetzij op het sportterrein gegeven. De vaste clubs spelen altijd op het sportterrein, de andere clubs slechts dan, wanneer het sportterrein niet door de vaste clubs in gebruik is genomen.
Deelname kosteloos.
Wie aan de clubs van Maandag, Dinsdag, Donderdag en Zaterdag deel wil nemen, werpe zoo spoedig mogelijk een briefje in de bus van het gebouwtje, met vermelding van leeftijd, naam en woonplaats en den dag, waarop men wil spelen. Leeftijd boven 10 jaar.
Slechts kinderen van leden hebben recht van één der clubs gebruik te maken.

Voor de bezoekers(sters) der Leeszaal en leden der Bibliotheek.

In het vervolg zal in de Leeszaal gelegenheid zijn tot het opgeven van bladen, tijdschriften, brochures en boeken, die door de bezoekers en leden worden verlangd en nog niet aanwezig zijn. Bij het kiezen van nieuwe lectuur zal dan zooveel mogelijk met de wenschen onzer lezers en lezeressen rekening worden gehouden.

De Tuin

is geopend:
In Augustus: Alle werkdagen van 9 uur 's morgens tot 12 uur 's middags en van 1.30 's namiddags tot 8.30 's avonds.

Statistiek Juni.

Aantal leden 1200. Bezoek kinderen tuin 6.139. Groote en kleine zang 800. Groote en kleine gymnastiek 408. Verstelles voor vrouwen en meisjes boven 16 jaar 72. Leeszaal 88.

CONCERTEN

Vrijdag 12 Augustus, van 8 tot 10 uur:
„Muiderpoort en Omstreken".
Vrijdag 26 Augustus, van 8 tot 10 uur:
„Het Oosten", afd. der Vereeniging.
Vrijdag 9 September van 8 tot 10 uur:
„Muiderpoort en Omstreken".
Eventueele wijzigingen worden vroegtijdig op het bord bij den Opzichter bekend gemaakt.
De leden hebben vrijen toegang tot alle concerten met verplicht programma à 2 cent per persoon.
Kinderen beneden 14 jaar, mits onder geleide, vrij.

Bericht aan de Leden.

Dagje naar buiten 5 Augustus 1910 naar Naarden, Valkeveen en Omstreken. Een keurig uitstapje dus.

***

Tuinfeest.

Woensdag 10 Augustus.

Wij willen de leden, die hun kinderen nog willen laten profiteeren van één der beide feestjes, wel aanraden, een weinig meer voortgang te maken met het volmaken der formulieren, daar de tijd snel nadert. Het zou kunnen gebeuren, dat de kinderen teleurgesteld moesten worden, in hoofdzaak voor den dag naar buiten, daar er spoedig te veel kunnen komen. De leeftijdsgrens der kinderen voor het dagje naar buiten is van 10 tot 14 jaar.
Voor het Tuinfeest van 5 tot 10 jaar.

De kinderen, die aan het dagje naar buiten deelnemen, komen den avond te voren (dit is 4 Augustus) des avonds 7 uur in den Tuin.
De dag van vertrek (5 Augustus) komen de kinderen om half zeven in den Tuin, vertrek uit den Tuin 7 uur.
Vermoedelijk terugkomst des avonds half negen.

HET BESTUUR.

Waarschuwing aan de Leden.

Het Bureau voor de Onschoolsche Samenkomsten maakt bekend, dat de inschrijving voor de clubs 21 Augustus a.s. zal opengesteld worden.
Degenen, die zich reeds opgegeven hebben, zijn verplicht, nogmaals een briefje in de bus te werpen van het Gebouwtje, daar van hun vorig briefje geen nota is genomen, daar de inschrijving gesloten was.
Deze clubs, die in October geopend worden, bestaan uit:
Maandag: Touw- en Mattenvlechten. Timmeren (knutselen).
Dinsdag en Donderdag: Kartonclub.
Woensdag: Teekenen.
Woensdag en Donderdag: Handwerken.
Vrijdag:
Zaterdag: Fröbelclubje.
Kosten dezer clubs zijn 1 cent per kind per keer.
De kinderen kunnen aan niet meer dan één club deelnemen, uitgezonderd zang en gymnastiek, zooals bijvoorbeeld teekenen en zang of gymnastiek, maar geen teekenen en touw- en mattenvlechten.
Een ieder, die zijn kinderen aan één dezer clubs wenscht deel te laten nemen, make een weinig voortgang met het inleveren der briefjes, daar de plaatsen volgorde geplaatst, zooals de briefjes inkomen. Wanneer de kinderen op één der clubs geplaatst zijn, krijgt men daarvan bericht.
De leeftijd der kinderen voor de clubs is van 9 tot 14 jaar, uitgezonderd de Fröbelclub op Zaterdagmiddag; deze club is voor kinderen van 5 tot 8 jaar.

Bericht aan de Leden van het Gemengd Koor.

Gedurende de Vacantie der school zullen de repetitiën gedurende de Dinsdagen, vallende op de volgende datums, te weten: Dinsdag 2, 9 en 16 Augustus, op den gewonen tijd gehouden worden in het Gebouwtje begin Czaar Peterstraat.

Gymnastiek: afd. Gymnastiekclubs voor ouderen.

Reeds meermalen deelden wij onzen Leden mede, dat voor belangstellenden onze oefeningsavonden altijd toegankelijk zijn. Het bezoek is echter, helaas, niet druk; wij wekken daarom nog eens ieder op, om met onze clubs kennis te maken.
Geturnd wordt Vrijdags in het schoollokaal 1ste Van Swindenstraat, hoek Pontanusstraat:
voor vrouwen van 8—9 uur;
voor mannen van 9—10 uur.
Wordt lid van de Gymnastiekclubs.

— — — — BEZOEKT DE LEESZAAL. — — — —
Vrij Entrée voor iedereen.

Westerspeeltuin.

Secretariaat: Nic. Beetsstraat 49.

WANDELTOCHTEN.

Aantreden 's morgens half acht voor ons Zittinglokaal. Dit is geldig voor alle Wandeltochten.

Oud-Diemen (7 Augustus).

Leider: de heer WIERTZ.

Van af Dinsdag 2 tot en met Vrijdag 5 Augustus. des avonds van 8—10 uur, aan het Zittinglokaal gelegenheid voor kaartjes te halen.
Brood en drinken medenemen.

De nog resteerende wandeltochten zijn:

21 Aug.: Met de boot *heen en terug* naar *Zaandam* en buiten Zaandam wandelen.
Leider: de heer DIEMEL.
4 Sept.: Naar *Sloten*.
Leider: de heer 't HART.

Bij ongunstige weersgesteldheid zal de desbetreffende wandeltocht een week later gehouden worden. In geval 2 achtereenvolgende Zondagen dit tot mogelijk treffen, zal, zoo mogelijk, zoo'n wandeltocht na afloop van het rooster gehouden worden.
Voor elken wandeltocht afzonderlijk zullen nadere bijzonderheden vooraf in ons blaadje bekend gemaakt worden.

Plaats van bijeenkomst voor alle wandeltochten: No. Beetsstraat 49 (voor het zittinglokaal) des morgens half acht. Plaats van afmarcheering en terugkomst: Bellamyplein.

Voor de Ouders.

Men wordt beleefd verzocht den kinderen geen geld voor snoeperij of anderszins mede te geven, tenzij het benoodigd is voor een terugtocht met de boot. Dit verwekt veel stoornis op de wandelingen en tevens veel moeilijkheden voor de geleiders(sters).

***

Het verdient aanbeveling, den kinderen niet de zoogenaamde „apothekertjes" op wandeltochten mede te geven, maar dezen te vervangen door steenen of blikken kruikjes. Deze zijn gemakkelijker en minder gevaarlijk voor de kinderen.

Meldt U aan als geleider of geleidster.

Attentie.

In den vervolge zullen er alleen kaartjes worden afgegeven op vertoon van Diplomaboekje.
Deze maatregel is getroffen moeten worden, omreden het voorgekomen is, dat door een en hetzelfde kind op verschillende namen kaartjes gehaald werden voor vriendjes of kennisjes, wier ouders geen lid onzer Vereeniging zijn.
Dit is nog wel geen goede, maar een eenigszins verbeterde controle.

Nog iets.

Verder moet voortaan bij het halen der kaartjes voor *elke* wandeling een cent worden medegebracht, die aan de kinderen, na afloop van elke wandeling, zal worden uitgereikt.
Bij niet deelneming aan de wandeling wordt de cent verbeurd verklaard.
Ook bij het verliezen of zoek raken der kaartjes wordt de cent niet teruggegeven.
Voor elke wandeling worden aparte kaartjes uitgegeven, zoodat een oud kaartje niet geldig is voor een nieuwe wandeling.
Ook deze maatregelen zijn in het belang van de goede orde voor onze wandelingen getroffen moeten worden.

Directe hulp.

Voor de wandeltochten heeft ons mede-lid De Jong, die een diploma heeft van de „Vereeniging voor Eerste Hulp bij Ongelukken", zich disponibel gesteld, om alle tochten mee te maken, hoofdzakelijk om, bij een eventueel voorkomend ongeval, direct hulp te verleenen.
Daarvoor hebben wij aangekocht een verbandtrommel, waarin zich alles bevindt.
Laat ons hopen, dat hij ongeschonden blijft!

Rekening en Verantwoording der Vereeniging „Westerspeeltuin". 1 October 1909—31 Maart 1910.

Ontvang:		Uitgaaf:	
Saldo vorige rekening	*f* 35.77	*Zaalhuur.* Aan diverse scholen en lokalen	*f* 56.—
Contributien over de maanden October 1909 tot en met Februari 1910 (de contributie over Maart 1910 is door den tegenwoordigen penningmeester gend).	„ 240.61	*Verlichtavonden*, porto's enz.	„ 7.89½
Verlichtavonden. Geind aan entrée	„ 90.45	*Drukkosten*	
Zangkoor „ „ contributie	„ 52.40	Courant W. S. en div. drukwerken	„ 208.60
Verstellessen „ „ „	„ 2.25½	*Beslaursonkosten*, porto's enz.	„ 22.76
Courant Westerspeeltuin. Aan advertentiën	„ 100.51	*Diversen.*	
		Meubelen, contributie A. B. L. O., schrijfbehoeften	„ 82.81½
		Overgedragen saldo	„ 143.05½
	f 532.02½		*f* 532.02½

Onderstaande commissie, bestaande uit den 1en en 2en penningmeester, de financieele commissie en de commissie, speciaal voor het nazien dezer rekening en verantwoording door den Raad van Beheer aangewezen, naar aanleiding van de stordige overgave der boeken van den toen geschorsten penningmeester, verklaren bovenstaande rekening en verantwoording te hebben nagezien, met de kwitantiën en verdere stukken te hebben vergeleken en accoord bevonden.

De Penningmeesters,
(w.g.) J. J. MATHIES.
W. J. GODHELP.

De financieele Commissie.
(w.g.) DE BUIJZER.
DE VISSER.
KOOMEN.

De speciale Commissie,
(w.g.) TJ. DE JONG.
v. DORT.
BREDERODE.
v. d. BOOGAART.

Bovenstaande rekening en verantwoording (gespecificeerd) ligt met de noodige bescheiden van 18 Juli tot 23 Juli 1910, 's avonds van 8—10 uur, voor de leden ter inzage in de Nic. Beetsstraat No. 49.

Afdeeling Gymnastiek.

De afdeeling Gymnastiek zal binnenkort in het leven geroepen worden. Met een Gymnastiekonderwijzer is het Bestuur in onderhandeling getreden. In het volgende blaadje zal hierover meer uitvoerig geschreven worden, benevens de datum van inwerkingtreding en de plaats, waar het te houden.
Er is nog steeds gelegenheid tot inschrijving van nieuwe leden.
Wie volgt?

Stichting Bibliotheek.

Ingekomen Boeken.

5 werken van Schuddemat.
18 werken van Coenders.
2 werken (in prachtband) van Hutteman.
3 boeken van G. J. Staal.

Ons blaadje „Westerspeeltuin".

In zake het genomen besluit en het aanhoudend aandringen van de Afd. I: A. B. L. O. tot het opheffen der verschillende buurtblaadjes, uitgegeven door bij dit lichaam aangesloten vereenigingen, heeft onze ledenvergadering, gehouden op Maandag 20 Juni, in de Bewaarschool Jacob v. Lennepkade 310, met algemeene stemmen besloten, hieraan geen gevolg te kunnen geven en dus het blaadje te handhaven.
Dit besluit is genomen, op grond, dat het onmisbaar geacht wordt voor de buurtpropaganda en dat het daarnaast niet ten schade komt aan het bestaan van het officieel orgaan *Onze Speeltuinen*, maar veeleer het schraagt en steunt. Dus ten volle tot nut en in het belang van de geheele Amsterdamsche jeugd.

Noorderspeeltuin.

Secretariaat: Wed. H. B. G. WEELINK,
2de Boomdwarsstraat 6 I.

ROOSTER DER WERKZAAMHEDEN
Geldig voor Juli.

MAANDAG.

5 — 7 uur. Spelen op de plaats van School 125.
8¼—10½ „ Repetitie Mannenkoor in het lokaal Westerstraat 129.

DINSDAG.

8¼—10½ „ Repetitie Vrouwenkoor in het lokaal Westerstraat 129.

WOENSDAG.

5 — 7 „ Spelen op de plaats van School 125.
8½—10½ „ Zitting van het Bestuur in ons lokaal. Voor ieder toegang, welke iets heeft te bespreken, de Vereeniging betreffende.

VRIJDAG.

5 — 7 „ Spelen op de plaats van School 125.
6 — 7 „ Zangles voor kinderen van 8—11 jaar.
7 — 8½ „ idem boven 11 jaar.
8½—10½ „ Vergadering van den Raad van Beheer.
Alles in ons lokaal.

De contributie voor Vrouwen- en Mannenkoor is 10 cent per week.
Voor het Kinderkoor 1 cent per week.

Bibliotheek.

Ontvangen van:
Den Heer H. Krul, 2 exemplaren.
„ „ F. Lassing, 4 idem.
„ „ J. W. M. Krul, 3 idem.
„ „ Molenvliet, 16 idem.
„ „ Westrus, 4 idem.
„ „ Daniëls, 1 idem.
Mej. Ribow, 9 idem.
Alles wordt gaarne afgehaald door D. KOOL, Boomstraat 72 II.

Briefkaarten worden vergoed

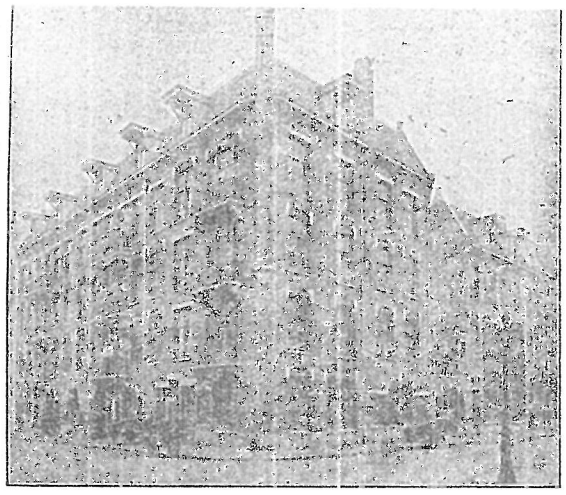

Briefkaarten worden vergoed.

Coöperatieve Verbruiks-Vereeniging „VOORUIT".

Opgericht 1892.

Electrische Bakkerij.

GEVESTIGD:

Elisabeth Wolfstraat 47-55. Van Alphenstraat 6-8.

PRIJSCOURANT.

WIT BROOD (alles 13 Cent.)

Vloer.	Pan.	Geknipte Pan.	Harde Korst.
Gesneden.	Engelsch.	Duitsch.	Harde Engelsch
Korst.	Knip.	Harde Pan.	

BRUIN- OF WEITEBROOD (alles 14 Cent.)

Gewoon Weitebrood. — — — — — — Krentc Weitebrood.
Zoowel in de pan als op den vloer gebakken.

KRENTENBROOD.

Heerlijk Krentenbrood . . 17 Cent. | Fijn Paaschbrood . . . . 50 Cent.

KLEINBROOD (alles 2 Cent.)

Alle soorten klein brood: Fijntjes, Krentebroodjes, Duitschjes, Profetjes.

Bij elk Brood, Bruinbrood, Krentebrood en elke 10 Ct. wordt een kaartje verstrekt.

Vraag verder bij onze bezorgers:

ROGGEBROOD.

Klein Wit	11 cent	Klein Zwart.	11 cent
Groot Wit	16 „	Groot Zwart.	16 „

ONTBIJTKOEK. (Alles verpakt.)

Ontbijt.	10 cent	Sucade.	12½ cent
Sucade.	10 „	Gember	12½ „
Ontbijt.	12½ „		

BESCHUIT. Verpakt.)		**MEEL.**	
12 stuks	à 10 cent	Pakjes Meel	10 cent

Bij Roggebrood, Ontbijtkoek, Meel en Beschuit wordt geen kaartje verstrekt.

De laatste zes jaren werden door ons UITGEKEERD van elke 100 verbruikte Brooden (acht Brooden.) — De uitkeering over 1906 is voor het eerst in GELD uitgekeerd.

Voor klachten wende men zich tot het kantoor.

Eischen, die de Verbruikers kunnen stellen:

Goed Brood, zindelijke behandeling, nette bediening

en bij elk Brood of 10 cent klein Brood één Kaartje.

Voorwaarde waaronder wij het Brood leveren zijn: CONTANTE BETALING.

Op elke 100 verbruikte Brooden wordt behalve Dividend ook 1 Paaschbrood verstrekt.

Alles is gemerkt „VOORUIT".

HET BESTE ADRES

voor Schoonmaak-Artikelen als: Zout, Zeep, Soda, Petroleum en Brandspiritus, is bij

C. P. C. LINNEKAMP, Czaar Peterstraat 101.

Aan 't zelfde adres verkrijgb. de Oprechte Haarl. Olie v. C. de Koning Tilly.

Leden van Onze Speeltuinen!

Weet U wel, dat de van ouds bekende zaak in 2e hands Meubelen en Ongeregelde Goederen zooals Mans- en Vrouwenkleederen, Karpetten, Bedden, Dekens en Matrassen, Spiegels, Schilderijen, Goud- en Zilver-artikelen, Schoenwerk, enz., enz., is gevestigd in de

Commelinstraat 78—80, van W. SOETEN.

Voorheen Kl. Wittenburgerstraat.

Tevens maakt hij U bekend de ontvangst eener partij NIEUWE KINDERJURKEN alle maten en kleuren, uit een faillissement.

Concurrentie onmogelijk!

Het eenigste goedkoopste en van ouds alom bekende adres voor Feest-Artikelen is:

F. HEITZ Jr.,

NIEUWE LELIESTRAAT 35,

welke zaak RUIM 50 JAAR bestaat.

Deze zaak heeft GEEN filialen. :-: ZONDAGS GESLOTEN.

100 Bruiloftsbidderen op gesatineerd papier 30 ct., het aantal soorten naar verkiezing.
Bij minstens 200 liederen in soorten 2 fraaie souvenirs voor 't Bruidspaar cadeau.
NIEUW! Feestgebakjes met muts en lied per stuk 3 ct.
Carton halve maskers met hoed in soorten p. st. 3½ ct.
Bloemenmandjes gevuld met muts en lied p. st. 3 ct., bij 50 stuks 2 groote voor het Bruidspaar cadeau.
Maskerwaaiers en verslangen met lied 3 ct., bij 50 stuks 2 groote cadeau.
Chocolade-Tabletten met muts en lied per st. 2½ ct., bij 50 stuks 2 groote cadeau.
Mirlitons met vlag per dozijn 18 ct., bij 50 stuks 2 groote cadeau.
Mirlitons 1 ct., bij 50 stuks 2 groote cadeau.
IJswafeltjes gevuld met muts en lied, p. st. 2 ct., bij 50 stuks 2 groote cadeau.
Serpentine per 100 stuks 35 ct.
Confetti per kilo 35 ct.
Kunstbloemen en planten vanaf 10 ct.
Ruime sortecring Bruiloftsneuzen vanaf 1 ct.
(Reclame) Vlaggen met lied per stuk 1½ ct.
Feestmutsje en Schortje in Couvert per stuk 2 ct.
Papieren Guirlandes met 10 vlaggetjes, lang 7 meter, per stuk 15 ct.
Tambourins vanaf 5 ct.
Knalbonbons met muts, per dozijn 12 cent.
Appelbeignets met muts, lied en strooisel, per stuk 2½ cent.
Wonderpakketten met muts, lied, masker en kraag per stuk 3 cent.
Croquetten met muts, lied en confetti, per stuk 3 ct.
Worstjes met muts en lied, per stuk 4 cent.
Wolbaarden vanaf 10 cent.
Japansche Servetten met tafellied, per stuk 2 cent.
Goedkoopst adres voor Lampions vanaf 3 cent.
SCHILDEN, VLAGGEN, MUZIEK-INSTRUMENTEN en COSTUMES, IN HUUR.

Nog een enorm aantal Feestartikelen tegen ongekend lage prijzen.

Door de jarenlange ondervinding is het aan ieder onmogelijk tegen zulke prijzen te concurreeren, daar de meeste artikelen door ons zelve worden vervaardigd en wij met de grootste fabrikanten uit het buitenland handelen.

Het eenigst goedkoopste adres in Bruilofts- en Feestartikelen is

F. HEITZ Jr.,

Amsterdam, Nieuwe Leliestraat 35,

Vaste prijzen en à Contant.

ZONDAGS GESLOTEN.

Vraag Catalogus. Gratis verkrijgbaar.

Tabak.

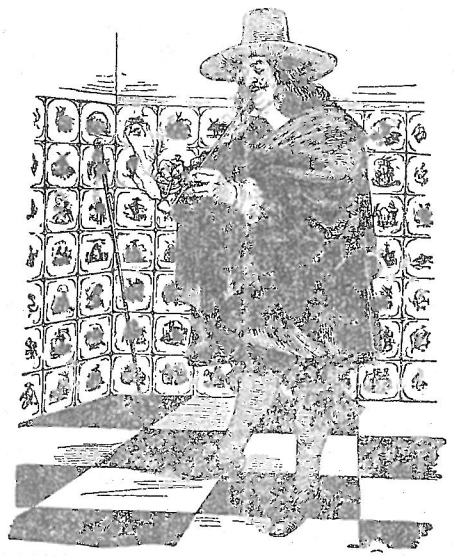

Nergens vindt u zulk een geurigen Pijp Tabak als in

„'t Gekroonde Tabaksvat"

Oostenburgergracht 25.

Portorico v. f 0.40 tot f 0.80.
Portorico met Varinas f 1.—
per 5 Ons.
Verschillende soorten Pruimtabak en Handwerk-Sigaren.

Eenig adres.

Aanbevelend,
J. G. v. d. Graats.

GROTE & Co.,

Oostenburgergracht 83, hoek Conradstraat.

Eigengemaakte Werkmansgoederen.

Blauwe Werkpakken.

Waar moet men loterij spelen? — Wilt gij uren lang wachten? — Wilt gij uwe nachtrust opofferen? Wilt gij hooge prijzen betalen bij opkoopers? -: Wilt gij in het onzekere verkeeren dat wanneer gij in de binnenklassen uitloot gij geen ander briefje kunt krijgen, wat nog al veel voorkomt, tot groote ontevredenheid bij het spelend publiek?

Speel dan Staat!

Doch hebt gij van dit alles een afkeer?

Speel dan LOTISICO!

Deze is toch wat betreft het uitbetalen van prijzen PRECIES GELIJK AAN DE STAATSLOTERIJ.

1/10 en 1/20 Loten, respectievelijk f 7.— en f 3.50,

(KLASSIKAAL en DOORGEFOURNEERD).

Verkrijgbaar bij den Agent van LOTISICO:

N. SCHUFFELEN Jr., -- Zeeburgerstraat 3.

VERHUIZINGEN en TRANSPORTEN KRUIERIJ en GOEDERENVERVOER

van TH. GEIJSSEN & ZONEN,

Van Zeestraat 14 Amsterdam.

Het BROOD

EN

BESCHUI

UIT

de Naaml. Vennootsch

H. TOL's

Electrische Brood-

Beschuitbakkerij

is het BEST

Werkt voor de SPEELTUINEN, in het belang uwer Kinderen.